

Rektors tal vid doktorspromotionen den 25 maj 2018

Vördade jubeldoktorer, ärade hedersdoktorer, högt värderade doktorer efter avlagda prov. Vi har samlats för att hedra er och överlämna doktorsgradens insignier. På universitetets och fakulteternas vägnar hälsar jag er alla välkomna till jubileumspromotionen 2018.

År 1670 hölls Lunds universitets första promotion. Vi är tacksamma att traditionsenligt fortfarande få hålla promotionen här i Domkyrkan.

Lunds universitet har genom århundrandena valt att kröna sina jämna födelsedagar med jubileumspromotioner, så skedde både år 1768, 1868, 1918 och 1968. Och så även nu, 2018, då universitetet firar 350 år.

Dagens jubileumspromotion blir kronan på 13 månaders jubileumsfestligheter.

*

Universitetet är en plats där begåvade människor samlas till utbildning. Vetenskapen, tidigare generationers landvinningar och senaste rön, är vår mylla. Och alla vet ju att myllan är *mycket näringsrik* här runt Lund. Kanske bland Nordeuropas bästa.

Men ingenting händer utan lärare och handledare som förmår både plöja och harva. Växtkraften står doktoranden själv för. Men vilken växtkraft! Se er om i Domkyrkan. Här sitter ni som nått hela vägen, gått hela utbildningstrappan

upp. Lyckats i varje steg. Era insatser är värda djupaste respekt och våra varmaste gratulationer.

Det skapas en unik miljö på en liten plats, där så många begåvade personligheter samlas. Här uppstår ett myller av kreativa idéer. Många är de lundastudenter som efter studierna kommit att påverka sin samtid i en ljusare riktning. Med sig ut i yrkeslivet finns erfarenheterna från studietiden. Både bra och mindre bra, men *förhoppningsvis* alltid erfarenheter som varit viktiga.

Med en av universitetets mest kända alumner, Tage Erlanders egna ord, om sin studietid i Lund:

”Man lärde sig att vara överseende och tolerant inför såväl skarpsinnet som inför stolligheten.”

Beskrivningen var sprungen ur samvaron med nationens inspektör.

Tage Erlander är också ett synnerligen gott exempel på en alumn som återupprepat återvände till sin Alma Mater för att dela med sig av sina erfarenheter.

*

Årets jubeldoktorer, ni promoverades på jubileumpromotionen 1968. En krans har placerats här i kyrkan för att med vördnad hylla de som inte längre är i livet.

Då, 1968, firade universitetet sin 300-åriga existens. Men jubileumpromotionen 1968 ägde rum i en politiskt orolig tid. Maj månad 1968, kantades av studentprotester i både Frankrike, England, USA, Italien och Japan.

I Stockholm ägde den omskrivna kårhusockupationen rum, lördagen den 25 maj.

Men i Lund kunde promotionen, den 22 maj, ske relativt lugnt. Universitetet hade valt att dela upp promotionen i två, på grund av 300-årsjubileet. En doktorspromotion ägde rum den 22 maj och ytterligare en den 14 juni, då ett antal hedersdoktorer promoverades, bland annat dåvarande kungen.

Gustaf VI Adolf kreerades till *Jubeldoktor honoris causa*, 50 år efter att han promoverats till hedersdoktor 1918.

Men stämningen bland studenterna i Lund hade tätat i slutet av maj. Och vid promotionen den 14 juni var situationen en helt annan. Universitetet firade 300-årsjubileum med konferens, promotionshögtid och jubileumsmiddag med tillresta dignitärer, bland annat den amerikanska ambassadören William Heath. Hundratals demonstranter rörde sig i Lundgård och skrek ut sina protester. Den amerikanska flaggan brändes.

Processionen mot Domkyrkan skyddades av 300 inkallade poliser. Helikoptrar hovrade över centrala Lund. Pansarfordon stod framför universitetet. Och som ni förstår, så ville jubileumskänslan *inte riktigt* infinna sig.

En av deltagarna, en tidigare rektor, nyligen avlidna Carl-Gustaf Andrén, beskrev situationen så här i boken *Det röda Lund*: "Bara att ta sig till Akademiska Föreningen i festkläder, gå bakom svansarna på polishästarna och se rader av poliser med hjälmar och sköldar...kändes inte bara obehagligt utan

också kusligt. Vad höll egentligen på att hända? Jag minns att jag fick Bastiljen och franska revolutionen i tankarna.”

Men våra lundastudenter har alltid varit kloka – och så även denna gång. Situationen löste sig – utan blodbad. Jag må vara jävig, men frågan är om Lunds universitet ändå inte har de klokaste studenterna.

*

Ett universitet är beroende av samverkan med omgivande samhälle: med näringsliv, kulturliv och offentligt liv. Vår utbildning och forskning är till för att bidra till samhällsbygget. Det kan vi bara göra genom omfattande interaktion med omvärlden. Människor verksamma utanför Lunds universitet kommer därigenom, och på olika sätt, att få stor betydelse för universitetets utbildning och forskning.

Vid de årliga doktorspromotionerna promoveras fakulteternas hedersdoktorer. Det är Lunds universitets sätt att lyfta fram och hedra personer för deras betydelsefulla insatser. Årets hedersdoktorer promoveras som erkännande för verkligt betydelsefulla insatser inom verksamheter av stor vikt för Lunds universitet – ni är utövare, gynnare och vänner till utbildning, vetenskap och konstnärlig verksamhet.

*

Promovendi snart inleder vi doktorspromotionen. Ni beträder parnassen och mottar insignierna. Genom er utbildning har ni format verktyg som kan förändra samtiden och göra den till en bättre plats. Om ni så väljer.

Höga ideal är kanske inte på modet, men de är underskattade.

Tänk på guden Apollon, beskyddare av de sköna konsterna, kunskapens ljus och därmed i en förlängning också promotionen. Till Apollon vände sig människor för att få råd och vägledning, eftersom han sades kunna se in i framtiden. Så långt kan ju varken utbildning eller vetenskap föra oss – inte ännu i varje fall.

Men er doktorsgrad försätter er i ett tillstånd där ni av omvärlden betraktas som *uttolkare*, som kunniga, som besitter svar på samtidens frågor. Använd den positionen ödmjukt.

Använd Apollons motton i er yrkesgärning:

känn dig själv

och

måttfullhet.

Dessa motton står sig än idag, mer än 2 500 år senare. Motton som säger något om det djupt mänskliga och det mellanmänskliga. Motton som ofta uppnås sent i livet – visdom. Så er gärning är inte färdig, den har börjat.

Så *mot* visdomen. Ut i livet, med kunskapen som vägöppnare.

Vördade jubeldoktorer, ärade hedersdoktorer och högt värderade doktorer efter avlagda prov – på fakulteternas och universitetets vägnar vill jag framföra våra varmaste lyckönskningar!

